

Nedeljko Jovančević,
Pravni lekovi u krivičnom postupku,
Dosije studio, Beograd, 2021.

U izdanju renomirane i specijalizovane kuće za pravne publikacije „Dosije studio“, Beograd, marta 2021. godine pojavila se monografija prof. dr Nedeljka Jovančevića *Pravni lekovi u krivičnom postupku*.

Na više od 400 stranica ove publikacije zapravo je obrađen jedan veliki segment krivičnog procesnog prava, i to onaj koji je, sigurni smo, neopravdano i u značajnoj mjeri zanemaren. Kako u teoriji tako i u praksi. Uglavnom, prilikom stručnih i teorijskih rasprava u ovoj pravnoj oblasti se ima u vidu prvostepeni postupak, ili čak konačni ishod krivičnog postupka. Svakako da pravni ljekovi mogu imati odraza i na konačan ishod, nekada, ukoliko ne budu ni izjavljeni, čak i samim postojanjem, ali to je samo još jedan argument u prilog tezi da se pravni ljekovi posebno i iscrpno obrade. Tim prije što se, kako zapaža autor, pravo na pravni lijek danas smatra i jednim od osnovnih ljudskih prava, utemeljenih u najvišim međunarodnim i nacionalnim pravnim aktima.

Iako je jedan dio knjige posvećen aktuelnom zakonodavstvu Srbije, moramo naglasiti da je, pored tog primjera nacionalnog zakonodavstva, knjiga u cjelini primjerena potrebama u Crnoj Gori, a koja inače, veoma oskudijeva radovima sa ovom temom. U tu svrhu naglašavamo da se u radu prof. dr Jovančevića daje širok uporednopravni pregled. Osim toga, izuzetno je značajan opšti istorijski aspekt, kako u svijetu, tako i na prostorima bivše Jugoslavije. Prilikom obrade ovih segmenata nije zaobiđen ni pregled osnovnih pravnih sistema u svijetu sa refleksijom u oblasti pravnih ljekova u krivičnom postupku.

U svakom slučaju, na ovaj način se jednim autoritativnim radom pojašnjavaju mnoga sada postojeća rješenja u oblasti krivičnog procesnog prava. Taj osvrt je zasnovan na velikom poznavanju ne samo rješenja iz zakonodavstva Republike Srbije, kako sadašnjeg, tako i ranijeg, nego i na bogatom uporednopravnom pregledu. Kako je to u prikazima uobičajeno, naznačićemo, u najkraćem, ono što čini sadržinu knjige.

Knjiga je podijeljena na četiri dijela, nakon čega slijede zaključna razmatranja. Od velike koristi može biti i registar pojmova, dat na samom kraju knjige.

[▪] Advokat iz Beograda, doktor pravnih nauka, e-mail: sslawyer2011@gmail.com.

Prvi, Opšti dio, umnogome sadrži ono što sadrži jedan dobar udžbenik krivičnog procesnog prava u pogledu pravnih lijekova u krivičnom postupku, naravno na jedan produbljeniji način. Obradi najznačajnijih instituta je pristupljeno sa svih relevantnih aspekata. U to je uključen i istorijski osvrt, sa posebnim objašnjenjima o uticajima evropske procesne tradicije.

U drugom dijelu je dat uporednopravni prikaz. Poseban osvrt je učinjen u odnosu na njemački, francuski, italijanski krivični postupak, a zatim i u odnosu na SAD i Rusku Federaciju. Jedan od odjeljaka posvećen je zakonima koji su u poslijeratnom periodu važili na teritoriji bivše Jugoslavije, kao i Zakoniku o krivičnom postupku Republike Srbije od 2011. godine.

U trećem dijelu knjige autor detaljno analizira rješenja data u Zakoniku o krivičnom postupku Republike Srbije od 2011. g. Međutim, neophodno je podsjetiti se da se svi instituti i radnje koji su propisani tim zakonom, temelje na univerzalnim dostignućima krivičnog procesnog prava, te se u svjetlu tih dostignuća iscrpno objašnjavaju konkretna rješenja iz navedenog zakonika. Na taj način se ovaj rad čini aktuelnim i u drugim, pa i u crnogorskom zakonodavstvu i praksi.

Konačno, četvrti dio knjige se bavi pravnim lijekovima u posebnim postupcima koji su propisani pomenutim zakonikom iz 2011. godine.

Naravno, nakon toga, zaključna razmatranja u najsazetijem obliku sumiraju generalna opažanja autora u ovom segmentu krivičnog procesnog prava. Iz njih se može sagledati veliko teorijsko i praktično iskustvo autora koje rezultira u veoma decidnim i jasnim zaključcima i stavovima.

Izuzetan kvalitet ovoj monografiji daje obilje referenci iz svih relevantnih izvora. Rekli bismo, s obzirom na obim i kvalitet rada, čak bez premca u domaćoj literaturi. Tu su brojne međunarodne konvencije, ustavne i zakonske odredbe, kvalitetna domaća i bogata strana literatura, radovi najznačajnijih teoretičara. Sve je to praćeno i brojnim stavovima prakse, posebno sudova sa područja bivše SFRJ.

Bogato teoretsko i praktično iskustvo autora, najzad, daje i veoma korisne poruke i uputstva našoj stručnoj javnosti, pa i zakonodavcu. U tim sagledavanjima je veoma primjetno prisustvo jedinstva teorije i prakse, kvalitet koji, u velikoj mjeri, nedostaje u literaturi.

U najkraćem, ova knjiga je, sa stanovišta naših potreba, nešto veoma dragocjeno. Naravno, pri tome smo pošli od pretpostavke da je svima poznat značaj materije koja čini sadržinu rada. Pravni lijekovi čine samu suštinu krivičnog procesnog prava, čak i kad u konkretnom slučaju nijesu uopšte neposredno korišćeni. Istovremeno, ukazuju i na stanje demokratije i širih društvenih odnosa u određenoj državi, pa i na međunarodnom planu.

Stoga, nijednog momenta nijesmo bili u dilemi: ovu knjigu svesrdno preporučujemo najširem krugu stručne pravničke javnosti.